

**Zwinne (NMBL)
podejście do
angażowania młodzieży
w zapobieganie i
zwalczanie brutalnego
ekstremizmu.**

Niniejsze opracowanie tematyczne przygotowali Kosta Lucas z Synq Up i Jonathan Russell z Breakthrough Media, z udziałem członków RAN Young, Extremely Together i YouthCAN.

Nie brakuje doskonałych opracowań teoretycznych i praktyk z zakresu zapobiegania i zwalczania brutalnego ekstremizmu (P/CVE), z których wiele zostało opracowanych i zrealizowanych przez blisko 5 tys. praktyków zebranych w sieci Radicalisation Awareness Network (RAN). Istnieje też wiele studiów przypadku, które włączyliśmy do zbioru RAN Collection. Zważywszy jednak na to, że nacisk kładziony jest ponownie na podejście oparte na udziale wielu interesariuszy [multi-stakeholderism], jest jasne, że prawdziwą siłą RAN jest jej zdolność do łączenia tych praktyków ze sobą i wzmacniania ich, by stali się czymś więcej niż tylko sumą części. To może okazać się niewystarczające. Praktycy ci mają różną historię, perspektywę i obszary praktyki, dlatego naiwnością byłoby sądzić, że będą w stanie płynnie ze sobą współpracować.

Celem niniejszego podręcznika jest zatem stworzenie pomostu między tymi dwiema grupami interesariuszy (praktykami z pierwszej linii działań i młodzieżą) w celu ułatwienia usprawnionej koordynacji między nimi w zakresie celów P/CVE. Zważywszy natomiast na to, że w przeszłości brak było nacisku na angażowanie młodzieży w prace P/CVE, bierzemy w podręczniku pod uwagę to, że młodzież może nie być obecnie zaangażowana bezpośrednio w tym obszarze, ale można ją wyposażyć w odpowiednie do tego narzędzia, dlatego w podręczniku zawarto wskazówki, jak zrobić to bezpiecznie i skutecznie.

OPRACOWANIE TEMATYCZNE RAN

Wprowadzenie	6
NAZWIJ PROBLEM	10
ZMAPUJ ROZWIĄZANIE	12
BUDUJ, UŻYWAJĄC NAJLEPSZYCH NARZĘDZI	23
Świeć przykładem	26
Konkretne rady dla różnych sektorów	27
MATRYCA NMBL	28
LISTA MATERIAŁÓW I DALSZE ŹRÓDŁA	31

Wprowadzenie

W całej UE każde państwo członkowskie dostrzega inne priorytety w dziedzinie P/CVE, w zależności od obrazu zagrożeń dla bezpieczeństwa narodowego, kontekstu, kultury i ustawodawstwa oraz dostępnych zasobów, w tym siły społeczeństwa obywatelskiego (lub jej braku). Jednak z powodu skali i złożoności wyzwań stawianych przez radykalizację, brutalny ekstremizm, terroryzm i zapobieganie mu wokół dwóch obszarów wyłonił się konsensus. Po pierwsze, powinniśmy promować podejście oparte na udziale wielu interesariuszy, gdyż żaden pojedynczy departament administracji publicznej, agencja, praktyk czy aktor nie jest w stanie osiągnąć celów w izolacji. Po drugie, w tej dziedzinie nieustannie zbyt słabo wykorzystywana jest młodzież jako potencjalny interesariusz i powinniśmy zbiorowo podjąć próbę naprawienia tego niedociągnięcia.

Dokładniej rzecz biorąc, angażowanie młodzieży w P/CVE opiera się na kilku obserwacjach:

- po pierwsze, w pierwszej dekadzie P/CVE młodzież częściej uważano za część problemu niż za część rozwiązania ze względu na to, że młodzi ludzie stanowili najwyższy odsetek osób przyłączających się do ugrupowań ekstremistycznych;
- po drugie, poświęcenie się umiejscowionym działaniom P/CVE wymaga wykorzystania relacji istniejących wcześniej w otoczeniu osób wrażliwych, a relacje rówieśnicze (tj. relacje młodych ludzi z innymi młodymi ludźmi) są ogromnie ważne; oraz
- po trzecie, dzięki udanym działaniom z zakresu zwalczania terroryzmu, w tym (choć niewyłącznie) P/CVE, brutalni ekstremiści częściej zmieniali swoje strategie i taktykę rekrutacji i radykalizacji, co prowadziło do skracania dystansu między pokoleniami (lub rozwoju mikropokoleń). Oznacza to, że osoby w wieku od 18 lat do 25 lat zachowują się inaczej niż ekstremiści w wieku 25-35 lat, także – co istotne – pod względem przyjmowania coraz bardziej innowacyjnych podejść do komunikacji i technologii. Praktycy, jeśli chcą pozostać skuteczni, muszą dotrzymywać im kroku, a młodzi ludzie z różnych pokoleń są istotnymi partnerami w osiągnięciu tego celu.

W miarę jak P/CVE zmierza w stronę modelu zdrowia publicznego, gdzie całe społeczeństwo łączy się, by zapobiec pojawianiu się zagrożeń, identyfikować problemy w miarę ich wyłaniania się i wykorzystywać ich indywidualne i zbiorowe mocne punkty do znajdowania rozwiązań, punkt koncentracji będzie się przesunąć w stronę relacji między interesariuszami i ulepszania sposobów ich współpracy. Aby to ułatwić niezbędne będzie stworzenie podejść, modeli (a w tym przypadku matrycy) pozwalających na znalezienie wspólnych interesów, wspólnego języka i ram działania, które wszyscy uznają za właściwe. W niniejszym opracowaniu opisano nowy model będący realizacją zobowiązania Komisji Europejskiej i RAN na rzecz podejścia z udziałem wielu interesariuszy. Opracowanie to zostało przewidziane na użytek praktyków z pierwszej linii działań i młodych ludzi, w celu osiągnięcia wspólnych założeń P/CVE.

Informacje wstępne

Komisja Europejska zobowiązała się do upodmiotowienia i angażowania młodzieży w P/CVE poprzez utworzenie RAN Young pod auspicjami grupy roboczej ds. młodzieży, rodzin i społeczności (Youth, Families and Communities Working Group – RAN YF&C), która odbyła pierwsze spotkanie w marcu 2017 r., a od 2019 r. zostanie podniesiona do rangi pełnoprawnej grupy roboczej. W okresie interwencyjnym RAN Young spotkała się czterokrotnie, by omówić szereg obszarów praktyki, i przyciągnęła dziesiątki młodych ludzi, którzy są już świadomi P/CVE czy to jako profesjonalści, czy jako wolontariusze.

Członkowie RAN Young następnie stali się częścią zespołów trzech innych grup roboczych i wnieśli perspektywę młodzieży do tych różnych obszarów praktyki (edukacja, aspekt lokalny, upamiętnienie ofiar itd.). Co jednak najważniejsze, RAN Young połączyła siły z grupą roboczą RAN ds. komunikacji i narracji (Communications and Narratives Working Group) na połączonym spotkaniu w Madrycie w kwietniu 2018 r. w celu znalezienia wspólnego języka i podejścia, a także wymiany inspirujących praktyk między praktykami z zakresu komunikacji a młodymi ludźmi oraz ustalenia obszarów przyszłej współpracy. Następnie w ramach wydarzenia „Polityka i praktyka” (Policy and Practice) do dyskusji dołączono trzecią grupę interesariuszy, czyli decydentów, w duchu prawdziwego działania z udziałem wielu interesariuszy. Niniejszy praktyczny poradnik będzie wspierać ich dalszą współpracę.

RAN Young odbyła także wizytę studyjną w Leicester w czerwcu 2018 r., uznając, że są takie rejony UE, wśród nich Leicester, gdzie młodzi ludzie są skutecznie angażowani w prace P/CVE i wyposażeni w narzędzia. Niniejszy praktyczny poradnik czerpie z części wniosków wyciągniętych w Leicester i stanowi próbę skodyfikowania tych inspirujących praktyk na potrzeby przyszłego wykorzystania i popularyzowania ich w całej UE.

Nie tylko RAN zajmuje się w UE promowaniem upodmiotowienia młodych ludzi w celu zapobiegania brutalnemu ekstremizmowi lub zwalczania go. Komisja Europejska wspierała Kofi Annan Foundation w rozważaniu przywództwa młodzieży i wzorów do naśladowania w tym szerszym obszarze. Doprowadziło to do utworzenia Extremely Together, globalnego ruchu dla młodych ludzi, kierowanego przez 10 młodych liderów, z których każdy ma bardzo różne doświadczenia i wiedzę z zakresu P/CVE. Podobnie YouthCAN jest siecią, która próbuje zwiększyć działania P/CVE prowadzone przez młodzież na skalę międzynarodową, umożliwiając wymianę wiedzy i praktyk w celu wspierania współpracy i wspólnego tworzenia, ze szczególnym naciskiem na język zwalczania [counter-speech] w Youth Innovation Labs. Przed przygotowaniem niniejszego poradnika autorzy przeprowadzili otwarte konsultacje badawcze wśród członków RAN Young, Extremely Together i YouthCAN. Czerpie on z niektórych otrzymanych wówczas rad.

Podejście NMBL

Celem niniejszego podręcznika jest udostępnienie praktykom pracującym z młodymi ludźmi podręcznika opisującego krok po kroku, jak najlepiej włączać ich we wszelkie inicjatywy, które dążą do zapobiegania brutalnemu ekstremizmowi lub zwalczania go.

Podójście zarysowane poniżej jest idealne dla wszystkich praktyków, czy to indywidualnie współpracujących z młodymi ludźmi (np. osób pracujących z młodzieżą) przy tworzeniu programu, czy też organizacji, które w jakiś sposób pracują z młodzieżą (np. świadczą usługi dla młodzieży lub są kierowane przez młodzież).

Rady w nim zawarte zostały opracowane w drodze połączenia badań, programu i doświadczenia praktycznego, co przyniosło dzieło nazywane przez RAN Podójściem NMBL („nimble” – zwinny).

Podójście NMBL do P/CVE skoncentrowanego na młodzieży jest czymś więcej niż tylko ładnym akronimem – to filozofia, która buduje fundamenty skutecznego planowania i tworzenia projektów angażujących młodzież. W byciu „zwinnym” nie chodzi tylko o umiejętność adaptacji do wyzwań zewnętrznych, ale także o wystarczającą zdolność refleksji, by zidentyfikować wyzwania wewnętrzne i pracować nad nimi. NMBL to gwarantowany sposób na osiągnięcie tego.

Podójście NMBL oferuje praktykom łatwą do zapamiętania pomoc mnemotechniczną, gdy rozpoczynają oni działania P/CVE skoncentrowane na młodzieży.

Korzystanie z matrycy NMBL

Na końcu niniejszego podręcznika znajduje się Matryca NMBL. Matryca została opracowana jako łatwy i skuteczny sposób planowania proponowanych działań P/CVE z młodymi ludźmi, oparty na opisanym w niniejszym opracowaniu Podójściu NMBL. Nie jest ona w żaden sposób wyczerpująca i w zamierzeniu ma pomóc praktykom zwizualizować pomysły, jednocześnie zapewniając, że istotne aspekty zostaną w jakiś sposób uwzględnione.

NAZWIJ PROBLEM

Pierwszym krokiem, najważniejszą rzeczą, zanim zaczniemy jakąkolwiek inicjatywę P/CVE, jest zrozumienie kontekstu, z którego wychodzimy. W przypadku P/CVE nigdy nie jest zalecane podejście uniwersalistyczne, gdyż w każdym kontekście czynniki napędzające i przejawy brutalnego ekstremizmu będą inne. Oczywisty punkt wyjścia stanowi **nazwanie** konkretnych kwestii, które zauważacie w swojej społeczności, oraz zidentyfikowanie przyczyn, które mogą je wywoływać.

Pytanie: Jak brutalny ekstremizm przejawia się w Waszym kontekście?

Brutalny ekstremizm to termin parasolowy, który obejmuje całe spektrum zachowań:

- niszczenie własności (w tym graffiti i naklejki);
- mowę nienawiści online i offline;
- przemoc zbiorową (społeczność/grupa) i gwałtowne protesty;
- przestępstwa motywowane nienawiścią i terroryzm.

Trzeba wyraźnie określić, w jaki sposób brutalny ekstremizm przejawia się w Waszej społeczności, gdyż z każdym typem mogą być związane nieco inne kwestie do uwzględnienia. Na przykład, jeśli przejawem brutalnego ekstremizmu jest przemoc fizyczna lub niszczenie własności, może zrodzić się potrzeba rozważenia roli policji albo szkoły, jeśli ma to miejsce na szkolnym podwórku.

Warto też pamiętać, że choć brutalny ekstremizm może mieć odmienne przejawy online i offline, oba rodzaje stanowią ważne aspekty Waszego kontekstu. Współczesne życie stapia je oba ze sobą, a choć istnieją prace teoretyczne sugerujące, że jednostki zachowują się inaczej online (np. efekt braku inhibicji online), zrozumienie i nazwanie problemu wymaga wszechstronnego spojrzenia na tak wiele dziedzin, jak to możliwe.

Pytanie: Jakie są możliwe do określenia czynniki, które napędzają takie zachowanie?

Choć istnieją różne czynniki popychające, przyciągające i osobiste wpływające na zachowanie brutalnego ekstremisty, inicjatywy P/CVE mające miejsce w społecznościach są najlepiej przygotowane, by zająć się czynnikami zbiorowymi (tj. wpływami, które dotyczą więcej niż jednej jednostki czy rodziny). To ważne, by o tym pamiętać, bowiem ugrupowania brutalnych ekstremistów i ich poczucie sprawy bardzo mocno koncentrują się na pojęciach doświadczenia i tożsamości zbiorowej.

Należy rozważyć następujące czynniki napędzające:

- *Polityczne*, np. wydarzenia globalne, strefy konfliktu, poszanowanie praw człowieka i praworządności.

- *Społeczno-ekonomiczne*, np. brak możliwości zatrudnienia i przychodu, dostęp do jakościowej edukacji (akademickiej i ideologicznej) oraz wyobrażenia/poziomy udziału obywatelskiego.
- *Kulturowe (albo międzykulturowe)*, np. dyskryminacja, konflikt w społeczności i narracje zbiorowe („wspólne traumy i chwile chwały”).

Rozważając te czynniki napędzające, praktycy nie powinni oceniać ich pod względem wartości ani ustalać, czy są usprawiedliwione. Granica między faktycznymi i postrzeganymi czynnikami napędzającymi jest bardzo płynna, a jedno i drugie mogą służyć jako czynniki motywacyjne dla zachowań brutalnych ekstremistów.

Pytanie: Jak takie wpływy oddziałują na młodzież?

Jak już obecnie wiemy, młodzi ludzie (rozumiani jako grupa w wieku 19-25 lat) są nie tylko najbardziej narażeni na ukierunkowaną rekrutację i na przemoc, ale również mają potencjał, by stać się najbardziej skutecznymi agentami zmiany. Odnosnie do różnych sposobów wpływu obecnych wyzwań na młodzież:

- Czy młodzież jest celem rekruterów?
- Czy młodzież ma kontakt ze szkodliwymi/nienawistnymi ideologiami?
- Alternatywnie – czy istnieją aktywne grupy młodzieży/działaczy zainteresowanych wypracowaniem umiejętności z zakresu P/CVE?

Jasność w tej kwestii od samego początku jest integralna dla projektowania programu lub inicjatywy, która angażuje młodych ludzi w najbardziej znaczący sposób. To bardzo proste: jeśli program czy inicjatywa nie są interesujące albo istotne dla młodych ludzi, mało prawdopodobne, że pozostaną oni zaangażowani i zainwestują w tę formę. Uznanie atrakcyjności rekruterów i ideologii staje się fundamentalne, kiedy próbujemy zrozumieć naszą grupę odbiorców docelowych, a stworzenie równej i przeciwstawnej atrakcyjności to poważne wyzwanie dla inicjatyw P/CVE.

Pytanie: Jaką jeszcze dynamikę należy uwzględnić w Waszej sytuacji?

To ważne, by dać też sobie przestrzeń na uwzględnienie „czynników X” w Waszej sytuacji. Oznacza to rozważenie zarówno aktywów w Waszej społeczności, które mogą wzmocnić Wasz program, jak i ryzyk, które mogą mieć wpływ na jego skuteczność i zasięg. Pamiętajcie, że wskazane wyżej czynniki napędzające mogą wykazywać szerokie podobieństwa w wielu różnych kontekstach, ale sposób interakcji między społecznościami może się bardzo różnić.

Wpływowe postacie i grupy

To mogą być wpływowi liderzy opinii, którzy stanowią dobre wzory do naśladowania. Jednak mogą to też być wpływy negatywne (ekstremiści, kaznodzieje, grupy sięgające po przemoc itd.), na które narażone są jednostki podatne. Trzeba pomyśleć, jaki jest ich przekaz i jakie niosą za sobą możliwości

lub ryzyka. Czy Wasza organizacja może wykorzystać pozytywne aspekty tej sytuacji? Czy też będziecie musieli ograniczać efekt ewentualnych negatywnych wpływów, np. aktywnych ugrupowań ekstremistycznych lub grup, które krytycznie odnoszą się do celów Waszego programu?

Inne przejawy przyczyn

Zachowania brutalnych ekstremistów są zaledwie jednym z przejawów różnorodnych czynników mających wpływ na radykalizację. Aby w pełni zrozumieć wrażliwość młodych ludzi na zmianę moralną oraz wrażliwość przy ekspozycji na otoczenie radykalizujące, ważne jest spojrzenie na kontekst wszechstronnie i ze wszystkich punktów widzenia. Pomoże Wam to zaprojektować działania, które będzie najbardziej odpowiadało problemowi i kontekstowi, poprawiając skuteczność i ograniczając ryzyka.

Postrzeganie P/CVE

Stygmatyzacja programów P/CVE jest czymś bardzo realnym i stanowi namacalną przeszkodę w dołączaniu społeczności do programów. Nie można uniknąć uwzględnienia tego faktu przy planowaniu. Na ile ta kwestia stanowi gorący temat w Waszej społeczności? Czy ludzie się obawiają, czy są otwarci? Pomyślcie, co możecie zrobić, by ludzie czuli się z Waszą inicjatywą bardziej komfortowo.

Dlaczego sytuacja nie jest gorsza?

Nieco wbrew intuicji warto zadać sobie to pytanie: „Co takiego w tym kontekście ma efekt zapobiegawczy?” Program nie zawsze trzeba projektować od zera, a czasem najlepsze źródła zapobiegania już istnieją i wystarczy je zoptymalizować. Nierozpoznanie tego może prowadzić do błędnej alokacji zasobów, błędnej diagnozy problemu i negatywnych niezamierzonych konsekwencji w odniesieniu do zakłóconej dynamiki społeczności.

ZMAPUJ ROZWIĄZANIE

Zidentyfikowanie sił napędowych zachowań brutalnych ekstremistów w Waszej społeczności to dopiero pierwszy krok. Następnym jest **zmapowanie** istotnych aspektów proponowanego rozwiązania, by program odpowiadał potrzebom.

Pytanie: Na kim przede wszystkim będzie się koncentrować Wasz program?

Albo nieco prościej: komu chcecie pomóc w pierwszej kolejności? To pytanie ma bezpośredni związek z wcześniejszym: „Jak to wpływa na młodzież?”. – rozważcie tę kwestię pod względem tego, co wydaje się najbardziej sensowne na podstawie wcześniej zidentyfikowanych potrzeb. Czy będziecie pracować głównie:

- z młodymi ludźmi będącymi na celowniku rekruterów;
- nad budowaniem wspólnot wsparcia dla młodych ludzi czy
- z całym społeczeństwami?

To pytanie służy znalezieniu równowagi między podatnościami, na które narażeni są młodzi ludzie, a zasobami będącymi w Waszym posiadaniu. To zrozumiałe, że chcielibyście nawiązać kontakt bezpośredni z młodymi ludźmi dotkniętymi wpływem ekstremistów, ale to nie zawsze będzie możliwe. Może to także nie zawsze okazać się obszarem, w którym będziecie najbardziej skuteczni. Podejmując tę decyzję, zastanówcie się nad niektórymi z poniższych kwestii:

- Do jakich grup odbiorców macie dostęp?
- Jak młodzi ludzie postrzegają Was i/lub Waszą organizację?
- Czy istnieją sieci młodzieży, do których moglibyście zamiast tego dotrzeć?

Oprócz oceny Waszej docelowej grupy odbiorców ważne jest również, by wiedzieć o nich więcej i koncentrować się tak bardzo, jak to możliwe, gdyż obserwacje zebrane podczas tego etapu planowania projektu „Zmapuj rozwiązanie” będą przydatne później.

- Jakie mają wspólne czynniki demograficzne (wiek, płeć, lokalizacja, historia przestępczości itd.)?
- Jakie są najpoważniejsze punkty wrażliwości dotyczące odbiorców (kwestie tożsamości, kryzys osobisty, niespełnione aspiracje, żale itd.)?
- Na jakie otoczenie radykalizujące są wystawieni (grupy lokalne, strony w mediach społecznościowych, zwyczaje konsumowania wiadomości, ekstremistyczni kaznodzieje itd.)

Pytanie: Co będzie głównym celem Waszego programu?

Praca P/CVE może wyglądać jak szereg dowolnych projektów, z których każdy ma bardzo odmienny cel. Jako że brutalny ekstremizm jest kwestią społeczną, będzie nią również wymagana reakcja. Oznacza to, że programy powinny być zaprojektowane tak, by miały swoje obszary koncentracji, jednocześnie uzupełniając istniejące inicjatywy w celu zmaksymalizowania zbiorczego wpływu. W zależności od wcześniej zidentyfikowanych wyzwań możecie rozważyć skupienie się na jednym z następujących obszarów (zidentyfikowanych przez USAID, [Promising practices in engaging youth in peace and security and P/CVE](#), 2017).

Zapobieganie przemocy i rekrutacji

Ta kategoria odnosi się do szerokich inicjatyw prewencyjnych, które dążą do zbudowania zasobów społeczności i czynników ochronnych wobec popychających i przyciągających wpływów brutalnych ekstremistów. To najwcześniej działająca forma pracy P/CVE, gdyż koncentruje się ona na społecznościach lub jednostkach, które niepokoją się wpływami brutalnych ekstremistów lub są na nie podatne, ale niekoniecznie się w nie angażują.

Działalność, która dąży do zapobiegania przemocy i rekrutacji, zanim jeszcze one nastąpią, obejmuje:

- pracę w różnych społecznościach i grupach religijnych, by wspierać zaufanie, dialog i wzajemne zrozumienie, a także budowę spójności społecznej i zmniejszanie marginalizacji i niesprawiedliwości;
- pracę z innymi młodymi ludźmi, by zabierali oni głos i podchodzili konstruktywnie do żalów, bez przemocy, poprzez budowanie umiejętności komunikacji, rzecznictwo i rozwiązywanie problemów w ramach współpracy.

Ułatwianie odejścia młodzieży

Ta kategoria odnosi się do inicjatyw dążących do ułatwienia wyjścia lub odejścia dla młodych ludzi, którzy są lub byli aktywnie zaangażowani w jakiś sposób w działalność brutalnych ekstremistów. To już jest bardziej model pracy P/CVE oparty na interwencji, ale z próbą zapewnienia możliwości wyjścia, zanim udział stanie się niezgodny z prawem. Może obejmować albo pracę bezpośrednią z podatną młodzieżą, albo pracę z ich wspólnotami wsparcia.

Praca, która dąży do ułatwiania odejścia młodzieży, obejmuje:

- pracę z młodymi ludźmi, którzy przyłączyli się do ugrupowań brutalnych ekstremistów, tak by mieli możliwość dokonania nowego wyboru i przyjęcia pokojowych podejść do rozwiązywania swoich żalów;
- łączenie młodych ludzi z ich rówieśnikami i umacnianie młodzieży, by pomagała innym młodym ludziom zobaczyć dla siebie pokojową przyszłość, rozmawiać o marzeniach, obawach i aspiracjach oraz zyskiwać umiejętności konstruktywnego reagowania na konflikt;
- pracę z byłymi brutalnymi ekstremistami, byłymi bojownikami i powracającymi wojownikami, by pomóc im odbudować i wzmocnić zdrowe relacje z rodzinami i społecznościami;

- pracę na rzecz zapewnienia równych zasobów dla wszystkich młodych ludzi w społeczności w celu uniknięcia negatywnych zachęt do wybrania przemocy jako sposobu na dostęp do usług lub zasobów.

Tworzenie i wzmacnianie nowych narracji

Ta kategoria powstała w uznaniu znaczącej roli, jaką mają media (mass media i media społecznościowe), wywierając uwrażliwiający lub znieczulający wpływ na zachowania młodych ludzi. Młodzi ludzie żyją obecnie w środowisku mediów, które nie ma precedensu pod względem dostępu do informacji i sposobu komunikowania się, co stanowi równocześnie zagrożenie i szansę.

Tworzenie lub wzmacnianie nowych narracji może obejmować dowolną liczbę poniższych elementów:

- aktywne zwalczanie narracji zero-jedynkowych o brutalnym ekstremizmie, a w ich miejsce amplifikowanie nowych historii o pokoju i pozytywnych przykładów do naśladowania, zachęcających do dyskusji o przyszłości;
- udostępnianie historii i idei dotyczących przyszłości bez przemocy poprzez tradycyjne media, docierające do milionów ludzi w każdym wieku;
- uodpornianie grup odbiorców na wpływy ekstremistów poprzez: wskazywanie hipokryzji ekstremistów, ujawnianie ich skłonności do manipulowania osobami wrażliwymi, zwiększanie świadomości grup odbiorców odnośnie do ich podatności na wpływ oraz podważanie argumentów ekstremistów przez przedstawienie ich w słabej formie w towarzystwie przekazów przeciwnych;
- wykorzystywanie mediów społecznościowych do amplifikowania nowych, autentycznych, oryginalnych głosów, które trafiają do osób podatnych na rekrutację online i narracje brutalnych ekstremistów;
- dostarczanie narracji alternatywnych, które zapewniają przekaz budujący odporność, odpowiadający psychologicznym czynnikom napędzającym radykalizację, pozornie zaspokajanych przez ekstremistów – to np. przynależność, cel, znaczenie i szacunek do samego siebie.

Ustanawianie konstruktywnych partnerstw

Ostatnią szeroką kategorią pracy P/CVE jest zasadniczo przyglądanie się naprawie ważnych elementów „zniszczonego” kapitału społecznego w społeczności. W środowisku społeczności, gdzie uważa się, że możliwości są ograniczone do określonej wspólnoty (lub faktycznie tak jest), ugrupowania ekstremistyczne często próbują wykorzystać tę nierównowagę, by wzmocnić swoje narracje oparte na niesprawiedliwości i/lub zasiać ziarno nieufności wobec szerszej społeczności.

Konstruktywne partnerstwa w ramach pracy P/CVE mogą być tworzone na wiele sposobów. Należą do nich:

- sprzymierzenie się z samorządem i administracją państwową oraz instytucjami międzynarodowymi, by zaprojektować politykę i strategie zapobiegające brutalnemu ekstremizmowi i zwalczające go;
- współpraca z innymi organizacjami młodzieżowymi i obywatelskimi, instytucjami badawczymi, przywódcami religijnymi i administracją w

celu zidentyfikowania i zajęcia się czynnikami napędzającymi konflikty i marginalizację;

- praca na rzecz budowy zaufania do policji i innych służb bezpieczeństwa, promowanie podejść opartych na współpracy, które zwiększają bezpieczeństwo społeczności, oraz budowanie zaufania między młodzieżą i podmiotami bezpieczeństwa.

Należy pamiętać, że koncentracja na głównym obszarze działań P/CVE nie wyklucza skuteczności na inne sposoby. Na przykład, jeśli zamierzacie stworzyć kampanię w mediach społecznościowych, której celem będą młodzi ludzie, do których kierowane są przekazy ekstremistyczne, a przez to ograniczycie rekrutację, możecie też równocześnie ułatwiać konstruktywne partnerstwa z innymi grupami odbiorców, takimi jak rodzice i pracownicy pierwszej linii pracujący z młodzieżą.

Bonding, Bridging and Linking (Ellis & Abdi, 2017)

W badaniu analizującym rolę społeczności w zapobieganiu brutalnemu ekstremizmowi Ellis i Abdi zidentyfikowali trzy główne funkcje, które należy wykorzystać przy opracowywaniu programów.

- *spajające* relacje między osobami z tej samej społeczności;
- *pomostowe* relacje między osobami z różnych społeczności;
- *łącznie* relacje z infrastrukturą wspierającą społeczność.

Każda z tych trzech funkcji wspiera fundamentalne ustalenie, że u podstaw odporności społeczności na brutalny ekstremizm leżą „więzy społeczne”, ale także to, jak istotne jest przyglądanie się więzom społecznym w innym wymiarze niż tylko dziedzina relacji interpersonalnych.

Pytanie: W jakie umiejętności wyposaży młodych ludzi Wasz program?

Możliwości i szanse będą się różniły w zależności od kontekstu, ale poniższy punkt wyjściowy będzie dla każdego taki sam.

„Młodych ludzi należy postrzegać jako naturalne zabezpieczenie, źródło interwencji rówieśniczych, wiarygodnych postaciów umiejących wyrażać zdanie przeciwne oraz potencjalnych innowatorów, którzy mogą zaoferować nowe podejście”.

Młodzieżowe inicjatywy P/CVE, aby były skuteczne, wymagają koncentracji na określonej formie upodmiotowienia młodzieży. A zatem na których formach powinniście się skoncentrować? Pomocnym sposobem w rozważaniach tej kwestii jest zastanowienie się nad rodzajami umiejętności, które możecie zbudować, w trzech szerokich kategoriach, które zostały wcześniej zidentyfikowane przez RAN Young:

- **Wzmocnienie wiedzy** odnosi się do każdego programu, który koncentruje się na zwiększaniu wiedzy teoretycznej i/lub informacji, które mogą sprzyjać rezultatom P/CVE. Zakres może sięgać od nauki konkretnie o P/CVE, ram prawnych i ścieżek postępowania, po szersze kwestie, takie jak globalna niesprawiedliwość lub rola religii.
- **Wzmocnienie osobiste** odnosi się do każdego programu, który koncentruje się na zwiększaniu odporności emocjonalnej/poznawczej oraz dobrostanie uczestników. Potrzeby są zwykle społeczne i emocjonalne i mogą sięgać od programów opartych na tożsamości/wierze i mentoringu młodzieży do programów budujących relacje międzykulturowe/międzypokoleniowe.
- **Wzmocnienie umiejętności** odnosi się do każdego programu, który koncentruje się na zwiększaniu wiedzy praktycznej/roboczej i wiedzy fachowej uczestników. Umiejętności te zwykle wykorzystuje się w kontekście programów „tworzących objazdy”, które pomagają jednostkom i społecznościom tworzyć alternatywne ścieżki wobec przemocy. Mogą one sięgać od nauki zawodu, rzecznictwa i prowadzenia organizacji do szkolenia z komunikacji i mediów.

Między każdym rodzajem wzmocnienia będzie prawdopodobnie występować znacząca część wspólna, należy więc pamiętać, że te kategorie mają jedynie pełnić rolę przewodnika. Uściślijcie Wasz podstawowy punkt koncentracji, ale nie odrzucajcie różnych sposobów, które mogą się stać udziałem uczestniczących w nim młodych ludzi.

Poniżej przedstawiono niewyczerpującą listę programów P/CVE, które osiągnęły dobre lub obiecujące wyniki. Skorzystajcie z nich jako z inspiracji do inicjatyw, które rozważacie dla swojej społeczności.

Wzmocnienie wiedzy

> Zwiększenie wiedzy z zakresu P/CVE

Trudno rozmawiać o poważnych sprawach i ich skutkach dla społeczności, jeżeli nie ma przestrzeni na takie dyskusje. Dość często młodzi ludzie nie mają możliwości rozmowy i/lub uczenia się o brutalnym ekstremizmie z powodu wrażliwych aspektów towarzyszących temu tematowi lub braku pewności. Programy, które dążą do zwiększenia wiedzy związanej z P/CVE, mogą okazać się skutecznym sposobem otwarcia takiego dialogu, a także metodą na sprawdzenie, jak intensywne są odczucia i doświadczenia społeczności z brutalnym ekstremizmem.

Programy mające na celu poszerzenie wiedzy mogą przyjmować szereg form, w tym:

- konkretnych warsztatów poświęconych P/CVE;
- rozmów w społeczności itd.

Przykład: *Extremely Together* to ruch społeczny prowadzony przez młodzież w celu zwalczania brutalnego ekstremizmu. Jego liderzy opracowali zestaw narzędzi, których celem jest szerzenie wiedzy o P/CVE wśród ich pokolenia, a przekazują je za pośrednictwem międzynarodowego pokazu objazdowego. Patrz: <http://www.extremelytogether-theguide.org>

> Zwiększanie wiedzy na temat kwestii powiązanych

Młodzi ludzie mogą nie rozumieć różnicy między wiarą a ideologią. Mogą nie rozumieć, że ekstremiści próbują manipulować podatnymi jednostkami za pomocą swoich narracji. Mogli mieć kontakt tylko z jednym punktem widzenia na powszechne żale lub pytania polityczne/geopolityczne. Mogą nie doceniać kompromisów, które są niezbędne w podejmowaniu decyzji politycznych lub dyplomatycznych. Programy, które zakładają zwiększenie wiedzy na te tematy, mogą mieć efekt zaszczepienia wśród młodych ludzi i zapobiegać radykalizacji.

Takie programy mogą przyjmować szereg form. Są to np.:

- oficjalne fora i spotkania mieszkańców gminy, zorganizowane w partnerstwie z lokalnymi władzami;
- okrągłe stoły, wydarzenia lub konferencje organizowane przez think tanki, na których występują osoby uznawane za autorytety.

Przykład: Jedna z organizacji CVE „Quilliam” regularnie odbywa krótkie spotkania analityczne, okrągłe stoły i konferencje, na których zachęca młodych ludzi do współuczestniczenia. Jednym z przykładów jest seria uniwersyteckich spotkań pt. Right2Debate (Prawo do debaty). Patrz: <https://m.facebook.com/Right2Debate>

Wzmocnienie osobiste

> „Przestrzenie” do budowania społeczności

Podobnie jak w przypadku przestrzeni, którą tworzyacie do nauki o P/CVE, nie każda inicjatywa musi mieć bezpośredni punkt koncentracji w zakresie P/CVE, by osiągnąć godne uwagi rezultaty: odporność społeczności opiera się na powiązaniach społecznych. Co za tym idzie – punkt koncentracji tych programów dotyczy raczej tworzenia możliwości i budowania relacji (zarówno w samych społecznościach, jak i między nimi) dzięki wspólnym zainteresowaniom. Może to być:

- sport
- sztuka
- religia
- edukacja nieformalna

Przykład: „More than a Game” [Więcej niż gra] jest skoncentrowanym na sporcie programem mentorskim dla młodzieży w Melbourne, w Australii. W programie wykorzystuje się sporty zespołowe do poruszenia kwestii tożsamości, przynależności i izolacji kulturowej wśród młodych muzułmanów. Patrz: <https://www.cogitatiopress.com/socialinclusion/article/view/167/110>

> Możliwości dla mentoringu i przywództwa

Możliwości dla mentoringu i przywództwa mogą być jedną z najskuteczniejszych form interwencji rówieśniczej, gdyż inni młodzi ludzie mają większe szanse na wywieranie dobrego wpływu na rówieśników niż ktokolwiek inny. Programy te mogą także być atrakcyjne dla młodych ludzi, którzy szukają umiejętności zwiększających ich szanse na zatrudnienie i/lub mających znaczące możliwości budowania sieci kontaktów.

Przykład: Edventure opracowała program „*Peer to Peer: Challenging Extremism*” [Między nami rówieśnikami – wyzwanie dla ekstremizmu] dla wszystkich uczelni. Program zachęca do działań zbiorowych i kreatywności oraz do mentoringu i przywództwa, by zapobiegać brutalnemu ekstremizmowi. Patrz: <http://edventurepartners.com/peer-to-peer-challenging-extremism>

Wzmocnienie umiejętności

> Umiejętności z zakresu mediów i komunikacji

Zważywszy na wszechobecność mediów w życiu młodych ludzi, zarówno ich doświadczenia, jak i *interakcje* z chaotycznym środowiskiem mediów są niezmiernie istotne dla ich rozwoju osobistego i emocjonalnego. O budowaniu umiejętności z zakresu mediów i komunikacji można myśleć na trzy szerokie sposoby:

a) wykorzystanie pojawiających się technologii w celu wzmocnienia wiarygodnych głosów i narracji;

Przykład: Institute for Strategic Dialogue pracował „*Counter-Narrative Handbook*” dla wszystkich praktyków, w tym młodych ludzi, jako pomoc w opracowywaniu przekazów przeciwnych. Patrz: https://www.isdglobal.org/wp-content/uploads/2016/06/Counter-narrative-Handbook_1.pdf

b) empowering critical thinking and digital literacy;

Przykład: *Connect Futures* opracowuje programy edukacyjne i przekazy przeciwne ze szczególną koncentracją na wspieraniu praktyków z pierwszej linii i młodych ludzi. Skupia się także na myśleniu krytycznym oraz umiejętnościach z zakresu edukacji cyfrowej. Patrz: <https://www.connectfutures.org/wp-content/uploads/2018/01/SFY-Evaluation-.pdf>

c) współpraca ze spółkami zajmującymi się mediami społecznymi.

Przykład: *Creators for Change* to globalna inicjatywa prowadzona przez YouTube w celu zachęcenia twórców treści wideo i influencerów do tworzenia treści na rzecz społecznego dobra. Zapewnia wytyczne dla praktyków odnośnie do tego, jak najskuteczniej wykorzystać ich zasoby. Patrz: <https://www.youtube.com/yt/creators-for-change>

Rozstrzygnięcie konfliktów i rozwiązywanie problemów

Oparte na silnych punktach umiejętności rozstrzygnięcia konfliktów i rozwiązywania problemów są kolejnymi sposobami na wspieranie młodych ludzi w praktykowaniu odporności, szczególnie w obecności silnych negatywnych wpływów ze strony narracji ekstremistycznych występujących w kontekście społeczności (np. faktyczne lub wyobrażone nierówności między różnymi społecznościami oraz konflikty wartości i tożsamości).

Przykład: Niemiecka organizacja *180 Degree Turn* wspiera młodych ludzi, zapewniając im wytyczne, wiedzę i szkolenie, które pomogą im odnieść sukces i zyskać dobrobyt, przy szczególnej koncentracji na rozstrzygnięciu konfliktów i rozwiązywaniu problemów. Patrz: <http://180gradwende.de>

Aktywizm prospołeczny i filozofia

Anneli Botha stwierdza, że młodzi ludzie w wieku ok. 15–19 lat są najbardziej podatni na radykalizację i bardziej narażeni na to, że padną ofiarą ekstremistycznych rekruterów, ponieważ silniej reagują na zewnętrzne wydarzenia polityczne i postrzegają niesprawiedliwość. Jest to być może najbardziej bezpośredni sposób pomagania młodym ludziom w zajmowaniu się niesprawiedliwościami, do których odnoszą się z taką pasją.

Przykład: *YouthCAN* zachęca młodych ludzi do wykorzystania ich energii i pasji na rzecz zmian społecznych i kierowania ich aktywizmu w stronę celów P/CVE, a także łączy ze sobą podobnie myślącą młodzież, by osiągnąć ten wspólny cel. Patrz: <https://www.isdglobal.org/wp-content/uploads/2016/07/YouthCAN-Labs.pdf>

Pytanie: Czy w Waszym środowisku są inne programy, które funkcjonują i mogą mieć wpływ na Wasz program?

To ważne, by pamiętać, że P/CVE nie jest zadaniem dla jednej osoby/organizacji, a praca mająca na celu wzmocnienie odporności społeczności jest skoordynowanym, wieloaspektowym działaniem szeregu organizacji. Rozważcie, jak Wy lub Wasza organizacja możecie się wpasować w zestaw zasobów społeczności.

- Jakie inne inicjatywy są obecne w Waszej społeczności?
- Czy zidentyfikowaliście lukę w programach, czy powielacie inne programy?
- Jeśli rozważacie działania realizowane przez inne organizacje, co zrobilibyście inaczej i jak moglibyście nawzajem wykorzystać swoją pracę?

Pytanie: Jaki jest odpowiedni poziom zorientowania na młodzież?

Zasadniczo inicjatywy można podzielić na dwie kategorie: *prowadzone przez młodzież i wspierane przez młodzież*. *Inicjatywy prowadzone przez młodzież oznaczają inicjatywy, które są tworzone przez młodzież i dla młodzieży*. Są one zwykle, choć nie zawsze, bardziej nieformalne i wymagają mniej nadzoru. *Inicjatywy wspierane przez młodzież oznaczają inicjatywy, które są tworzone z młodzieżą i dla młodzieży*. Są one zwykle, choć nie zawsze, bardziej formalne i wymagają większego nadzoru.

W idealnym układzie każda młodzieżowa inicjatywa P/CVE powinna dążyć do równowagi między wysoce zaangażowanymi młodymi ludźmi i wspierającymi ich społecznościami. W pracy Rogera Harta „Ladder of Children’s Participation” przedstawiono przydatną skalę pomiaru i zachowania poziomów zaangażowania. W rzeczywistości praktycy pierwszej linii pracujący z młodzieżą będą musieli podejmować decyzje uznaniowe odnośnie do poziomu zaangażowania, który chcą osiągnąć zarówno w kierowaniu, jak i administrowaniu danej inicjatywy.

- Czy Wy lub Wasza organizacja wpadliście na dany pomysł? (tj. w opozycji do grupy młodych ludzi lub organizacji młodzieżowej)
- Czy zapewniacie większość zasobów i reputację?
- Czy występują wymogi ustawowe lub kwestie bezpieczeństwa, które wymagają nadzoru dorosłych?

Co do zasady, jeśli Wasze odpowiedzi na te pytania skłaniają się w stronę odpowiedzi pozytywnych, powinniście wykazać więcej zaangażowania. Jednak będzie się ono wiązało z większą odpowiedzialnością w zakresie *pracy z młodymi ludźmi*, by zbudować i poprowadzić program, który bierze na cel ich zainteresowania.

BUDUJ, UŻYWAJĄC NAJLEPSZYCH NARZĘDZI

Na tym etapie przychodzi pora, by przetestować nasze plany. Kiedy już zidentyfikowaliście wyzwania i idealne rozwiązanie, ważne jest **stworzenie** praktyk optymalizujących zaangażowanie młodzieży w jakąkolwiek inicjatywę lub program od samego początku. Jest to szczególnie istotne w przypadku programów, które wymagają znaczącego nadzoru i kontroli ze strony dorosłych. Poniżej przedstawiono listę ważnych elementów do uwzględnienia, pochodzących z badań oraz z informacji zwrotnych od organizacji młodzieżowych, które chcą pracować w dziedzinie P/CVE.

Współpraca

Jednym z powtarzających się punktów w informacjach zwrotnych dotyczących pracy z młodymi ludźmi na rzecz P/CVE jest idea „pseudozaangażowania”. Młodzi ludzie często zgłaszają, że w programach zaprojektowanych na ich rzecz czują się uprzedmiotowieni, gdyż:

- nie zawsze konsultuje się z nimi ważne decyzje;
- nie mają poczucia, że ich wkład ma ten sam ciężar co wkład innych ekspertów lub interesariuszy;
- wywołuje się w nich poczucie braku profesjonalizmu z powodu młodego wieku.

Praktyki rzeczywiście oparte na współpracy są jednym z najistotniejszych aspektów pracy z młodzieżą, jeśli celem jest wzmocnienie (upodmiotowienie) młodzieży.

- Rozważcie podejście oparte na współautorstwie projektu, gdy to tylko możliwe: oznacza to tworzenie programów wspólnie z ludźmi, którzy mają ich używać i z nich korzystać, tj. z młodymi ludźmi.
- Sformalizujcie młodzieżowe partnerstwa w ramach Waszych struktur organizacyjnych.
 - Czy zawarliście porozumienia albo umowy?
 - Czy Wasz mandat młodzieżowych został przewidziany w akcie założycielskim Waszej organizacji, planie strategicznym albo innym dokumencie założycielskim?
- Upewnijcie się, że przy podejmowaniu znaczących decyzji zawsze obecni są przedstawiciele młodzieży.
- Stawiajcie za przykład zachowanie oparte na współpracy poprzez aktywne wyszukiwanie i pielęgnowanie partnerstw wielodyscyplinarnych.

Rozważcie, jakie jeszcze partnerstwa, oprócz partnerstw z młodymi ludźmi, będą korzystne. Lekka zmiana istniejących programów poprzez lepsze targetowanie, lepsze technologie i ukierunkowanie na młodzież mogą być dokładnie tą innowacją, która jest konieczna, by zmierzyć się ze wskazanymi przez Was

problemami. Pomoże to także uczynić Wasze działanie trwałym, ponieważ będzie miało silniejsze i długotrwałe fundamenty.

Technologie

Jak najlepiej wykorzystać technologie w pracy z młodymi ludźmi i w pracy na rzecz ich wzmocnienia?

- Trzeba zrozumieć, jak młodzi ludzie w Waszej społeczności korzystają z technologii – czy dostęp do telefonów (z transferem danych) jest oczywisty, czy też stanowi problem?
- Z której platformy będziecie korzystać, by na bieżąco informować młodych ludzi o wszelkich wydarzeniach i decyzjach dotyczących programu/ inicjatywy?
- Jak będziecie udostępniać młodym ludziom zasoby i idee w celu poszerzenia ich własnej wiedzy? Czy będzie się to odbywać za pomocą poczty elektronicznej?
- Czy są jakieś oczekiwania odnośnie do mediów społecznościowych?

Jest to z pewnością obszar, w którym Wasz projekt może być kierowany przez młodzież, a nie tylko przez nią wspierany. Zrozumienie najnowszych technologii i sposobu, w jaki młodzi ludzie mogą pomóc Waszej inicjatywie w skutecznym dotarciu do odbiorców docelowych, z pewnością okaże się lepsze przy silniejszej roli przewidzianej dla młodzieży na tym etapie tworzenia.

Ramy czasowe

Aspektem często pomijanym w pracy z młodzieżą jest ustalanie ram czasowych. Jeśli prosimy o udział, należy wysłać zawiadomienia z odpowiednim wyprzedzeniem, gdyż młodzi ludzie mają coraz mniej czasu. Dotyczy to nie tylko informacji, kiedy będą się odbywać wydarzenia, ale też ile czasu będzie potrzeba. Dobrze jest rozważyć następujące zobowiązania:

- edukację (czy studiują na uczelni? uczą się w szkole podyplomowej? szkole wieczorowej?);
- pracę (czy pracują na nocną zmianę? w weekendy?);
- zobowiązania kulturowe i religijne (czy zbliżają się jakieś istotne święta?);
- inne zobowiązania, takie jak ważne wydarzenia, które mogą kolidować (np. inne imprezy młodzieżowe, jak festiwale, zobowiązania związane z opieką nad dzieckiem itd.).

Aspekt ten jest zatem powiązany z zachętami. Dlaczego młodzi ludzie mieliby wziąć udział w tym działaniu? Co im z tego przyjdzie? Czy możecie znieść przeszkody dla ich udziału poprzez określenie ram czasowych oraz czy możecie zapewnić zachęty (materiałne lub inne) dla ich aktywnego zaangażowania?

Otoczenie

Jeśli inicjatywy z zakresu P/CVE mają zasadniczo stanowić próbę zbliżenia trudnych społeczności ludzkich, to otoczenie, w jakim będą się odbywać główne działania, stanowi bardzo istotny element. Pomyślcie o tym, co reprezentuje otoczenie, zarówno fizycznie, jak i symbolicznie:

- Czy jest to wystarczająco neutralna przestrzeń? – tj. czy każdy jest mile widziany, niezależnie od poglądów lub tożsamości?
- Czy jest bezpieczna?
- Czy jest łatwo dostępna?
- Czy sprzyja produktywności?

A ponadto czy to wykonalne, by młodzi ludzie pojawili się w tym otoczeniu, czy też wiąże się to z prośbą o drastyczną zmianę ich przyzwyczajeń i zachowań w celu współuczestniczenia?

Informacje poufne i wrażliwe

Ze względu na charakter P/CVE, szczególnie w warunkach społeczności ze znacznym zaangażowaniem w brutalny ekstremizm, trzeba rozważyć, jak radzić sobie z potencjalnie wrażliwymi informacjami, które mogą zostać udostępnione, w tym z ich ujawnianiem lub wyświetlaniem:

- zwracanie uwagi (własne lub czyjeś) na treści zamieszczane przez brutalnych ekstremistów;
- zaangażowanie w działania wspólnie z ugrupowaniami ekstremistycznymi lub przez nie prowadzone;
- zamiar skrzywdzenia siebie lub innego człowieka.

Co do zasady, od samego początku należy być transparentnym i profesjonalnym w podejściu do obsługi czyichś danych. Ze względu na sceptyczne podejście do P/CVE i reputację takich działań w niektórych społecznościach podjęcie zdecydowanych rozwiązań w tym aspekcie jest ważne ze względu na budowanie zaufania i środowisko, w którym możemy ze sobą współpracować.

Uznanie

„Sądzę, że w pracy z młodymi ludźmi ważne jest, by nagradzać ich starania, poświęcony czas i pomysły, by mogli poczuć się docenieni i zobaczyć kierunek swojego zaangażowania”.

- Zapłata, nagroda lub pokrycie wydatków to istotny wymiar udziału młodzieży.
- Akredytacja, świętowanie i uznanie dzieci lub rodziców małych dzieci powinny być widoczne.

- Świadectwa, ceremonie wręczenia nagród, imprezy świętujące sukces, reklama i pozytywne materiały w mediach.
- Zapytajcie zaangażowane jednostki, w jaki sposób chciałyby zostać uznane.

Panowanie nad oczekiwaniami

To zrozumiałe, że chce się wykonywać przynoszącą zaszczyt pracę w ramach programu P/CVE, ale jeśli nie opanuje się nieco optymizmu, może to prowadzić do wypalenia i wycofania się. Jeśli program zakłada zbyt wiele, można łatwo stracić z oczu mniejsze osiągnięcia, które wciąż są godne uwagi. Z drugiej strony, jeśli program jest zbyt konkretny, można stracić z pola widzenia cel długoterminowy.

ŚWIEĆ PRZYKŁADEM

„Uważam, że młodzi ludzie będą zainteresowani, kiedy zobaczą, co mogą osiągnąć, jakie są przed nimi możliwości i co mogą zrobić dla swoich rówieśników, a nawet rodzin, społeczności itd.”

Dla Was, jako pracowników pierwszej linii i praktyków pracujących z młodymi ludźmi, ten ostatni aspekt podejścia NMBL dotyczy maksymalizacji dobrego wpływu, jaki na nich macie.

Skoro celem jest praca z młodymi ludźmi, spoczywa na Was odpowiedzialność za to, by wywierać na nich stabilizujący wpływ. Zarówno to, *co mówicie*, jak i to, *co robicie*, *powinno wzmacniać* strukturę, którą zbudowaliście dla Waszej inicjatywy. Bądźcie przykładami do naśladowania i inspirującymi **przywódcami**.

Komunikujcie się z młodymi ludźmi jasno, prosto i szczerze.

- Rozmawiajcie z młodymi ludźmi, a nie o nich.
- Bądźcie naturalni – młodzi ludzie z łatwością wychwycą aktorstwo i protekcyjny język.
- Bądźcie spójni w interakcjach – kontaktujcie się z młodzieżą regularnie, ale zachęcajcie ją do przychodzenia do Was z obawami.
- Unikajcie komunikacji negatywnej, oceniającej lub wyrażającej uprzedzenia – spróbujcie natomiast podchodzić krytycznie i z zainteresowaniem.

Zachowujcie się jak na przykład do naśladowania przystało, pokazując, jakiego rodzaju postępowania oczekujecie od młodzieży.

- Stwórzcie przestrzeń do uczciwych dyskusji i dajcie młodym ludziom możliwość wypróbowywania nowych rzeczy.

- Konsultujcie się z nimi w trudnych sprawach, jakie mogą stać przed Wami, w miarę ich pojawiania się. Pozwólcie im obserwować, jak Wy radzicie sobie z konfliktami.
- Zetknijcie ich z przykładami dobrych praktyk pochodzących od ich rówieśników i osób z ich punktu widzenia wpływowych.

Bądźcie transparentni odnośnie do mogących się pojawić decyzji i problemów.

- Wyznaczcie jasne granice tak wcześnie, jak to możliwe – jeżeli nie możecie zastosować się do rekomendacji wniesionej przez młodych ludzi albo nie zgadzacie się z ich propozycją, wykorzystajcie to jako możliwość przyjrzenia się innym opcjom.

Uczciwie inwestujcie w Waszą relację z młodymi ludźmi.

- Skoncentrujcie się na procesie budowania relacji, a nie tylko na rezultacie programu.
- Nie idźcie do przodu za szybko. Budowanie relacji i zaufania wymaga czasu, jest to więc gra dla cierpliwych.

KONKRETNE RADY DLA RÓŻNYCH SEKTORÓW

Podejście NMBL nie powinno zastępować istniejących, inspirujących wytycznych do praktyk, podręczników czy modeli, kiedy dochodzi do wyboru sposobu postępowania. Jest to raczej podejście i zbiór wskazówek oraz odpowiedzi, które mają doradzić, *w jaki sposób skutecznie współpracować z młodymi ludźmi.*

Zasady NMBL to minimalne standardy, które można zastosować do P/CVE we wszystkich sektorach pracujących z młodymi ludźmi. Jednak sposób, w jaki aktywnie przystąpi się do tej pracy z młodymi ludźmi, będzie różny, w zależności od danej roli. Bez wątplenia pojawią się kwestie do rozpatrzenia wyłącznie w odniesieniu do Waszej roli, które pomogą Wam i podczas planowania, i na etapie realizacji.

Praktycy komunikacji

Dla praktyków komunikacji projektujących kampanie przekazów przeciwnych i stosujących rady RAN odnośnie do angażowania młodych ludzi w każdy aspekt modelu GAMMA+, Podejście NMBL jest przewodnikiem mówiącym, jak robić to skutecznie.

- Ritzmann, A., Meines, M., [RAN Guidelines for effective alternative and counter-narrative campaigns \(GAMMMMA+\)](#), Issue Paper. Radicalisation Awareness Network, 2017.
- Ritzmann, A., [Involving young people in counter and alternative narratives – why involve peers?](#), Ex Post Paper. Madrid, Spain: Radicalisation Awareness Network, 2018.

Nauczyciele

Nauczyciele, dla których P/CVE stało się rozszerzeniem ich obowiązków opiekuńczych, mają w swoim zasięgu ogromną ilość zasobów, by nabrać pewności w tej dziedzinie. Podejście NMBL powinno być traktowane jako uzupełnienie powyższego i pomoc dla nauczycieli w przejściu od postrzegania młodych ludzi jako potencjalnie podatnych na ekstremizm do generowania inicjatyw rówieśniczych i inspirowania przywództwa młodzieżowego w ramach P/CVE.

- Lenos, S., & Keltjens, M., [RAN EDU's Guide on training programmes: 'Effective and confident teachers and other school staff'](#). Helsinki, Sweden: Radicalisation Awareness Network, 2017.

Pracownicy socjalni i osoby pracujące z młodzieżą

Rolą pracowników socjalnych i osób pracujących z młodzieżą jest zwykle wykrywanie wczesnych oznak radykalizacji i oferowanie podatnej młodzieży alternatywnych ścieżek. Mogą oni także być pozytywnymi przykładami do naśladowania lub mentorami, jak również wykorzystywać swoje znaczne doświadczenie i wyszkolenie w pracy z młodymi ludźmi nad szeregiem wyzwań społecznych, by osiągnąć cele P/CVE. Jednak pracownicy socjalni i osoby pracujące z młodzieżą mogą także odegrać rolę wzmacniającą przy zachęcaniu do tworzenia inicjatyw kierowanych przez młodzież oraz zastosować Podejście NMBL w tej dziedzinie.

MATRYCA NMBL

Matryca NMBL to skoncentrowana wersja niniejszego podręcznika i jest przeznaczona dla każdego, kto planuje inicjatywę lub program P/CVE z młodymi ludźmi – może to być pracownik pierwszej linii albo lider/ ugrupowanie młodzieżowe.

W każdej sekcji znajdziecie określony zestaw instrukcji – niektóre sekcje będą wymagać wybrania najwłaściwszej odpowiedzi, inne będą zawierać podpowiedzi, abyście mogli zidentyfikować sposób podejścia do niektórych kwestii.

Matryca NMBL, w połączeniu z podręcznikiem, została przewidziana jako pomoc wykorzystywana w planowaniu. W interesie wspólnego projektowania z młodymi ludźmi zachęcalibyśmy do pełnej przejrzystości. Zalecamy, by wszyscy interesariusze wypełnili niniejszą Matrycę wspólnie na początku projektu, a potem odwoływali się do niej w trakcie projektowania, opracowywania i realizacji.

Nazwij wyzwanie (wybierzcie i opiszcie tak wiele, jak to możliwe)					Uwagi
Jak brutalny ekstremizm przejawia się w Waszym kontekście?	Fizycznie	Słownie	Online	Offline	
Jakie są możliwe do określenia czynniki, które napędzają takie zachowanie?	Kulturowe	Społeczno-ekonomiczne	Polityczne	Inne	
Jak takie wpływy oddziałują na młodzież?	Jest na celowniku	Jest podatna	Jest narażona	Jest wzmocniona	
Jak jest postrzegana praca P/CVE?	Negatywnie	Neutralnie	Pozytywnie	Inne	
Czy istnieje jeszcze jakaś dynamika grupowa lub społecznościowa, która mogłaby wpływać na Wasz program?	Wpływowe grupy lub jednostki?	Jakie zasoby społecznościowe posiadacie/jakich potrzebujecie?	Czy istnieją pozytywne wpływy, które można wykorzystać?	Czy istnieją negatywne wpływy, które można ograniczyć?	

Zmapuj rozwiązanie (tam, gdzie to możliwe, spróbujcie wybrać jedną opcję przy każdym pytaniu)					Uwagi
Cel podstawowy	Zapobieganie przemocy i rekrutacji	Tworzenie i wzmacnianie nowych narracji	Ustanawianie konstruktywnych partnerstw	Ułatwianie odejścia młodzieży	
Podstawowa grupa odbiorców docelowych	Podatna młodzież	Wspólnoty wsparcia dla młodzieży	Szersza społeczność		
Umiejętności P/CVE	Wiedza	Osobiste	Umiejętności		
Istniejące programy?	Brak istniejących programów. Zidentyfikowaliśmy lukę.	Istnieją programy, ale nasz będzie inny.			

Poziom zorientowania na młodzież (spróbujcie wybrać jedną odpowiedź przy każdym pytaniu, gdzie to możliwe)					Uwagi
Czy występują jakieś wymogi prawne?	Nie dot.	Poziom niski	Poziom średni	Poziom wysoki	
Czy występują jakieś obawy związane z bezpieczeństwem?	Nie dot.	Poziom niski	Poziom średni	Poziom wysoki	
Kto posiada prawa intelektualne?	W całości młodzież	Głównie młodzież	50/50	W całości organizacja	
Kto wniesie zasoby?	W całości młodzież	Głównie młodzież	50/50	W całości organizacja	
Całościowo	przez młodzież i dla młodzieży		z młodzieżą i dla młodzieży		

Buduj, używając najlepszych narzędzi

(rozważcie odpowiedzi na wszystkie pytania w każdym wierszu)

Uwagi

Współpraca	Czy zaangażowanie młodzieży w Wasz program zostało sformalizowane w Waszych strukturach?	Jak młodzież będzie reprezentowana przy podejmowaniu znaczących decyzji?	Jakie potrzeby muszą zostać zaspokojone, by opiekunowie i inni dorośli mogli pracować z młodymi ludźmi?	Czy istnieją inni interesariusze, którzy mogliby wnieść wartość dodaną?
Technologie	Czy wszyscy mają taki sam dostęp do technologii?	Z którego medium będziecie korzystać, by pozostać w kontakcie/konsultować się?	W jaki sposób będziecie udostępniać młodym ludziom zasoby?	
Zobowiązania czasowe	Edukacyjne?	Praca?	Kulturalne, religijne?	Inne?
Otoczenie, w którym będą prowadzone działania	Czy jest neutralne?	Czy jest łatwo dostępne?	Czy jest bezpieczne?	Czy sprzyja produktywności?
Postępowanie z informacjami wrażliwymi	Co się będzie działo z danymi osobowymi?	Zwracanie uwagi na działania brutalnych ekstremistów lub zaangażowanie w nie?	Zamiar skrzywdzenia siebie lub innych?	
Uznanie	Czy możecie zapłacić za wykonaną pracę?	W jaki sposób będą pokrywane podstawowe wydatki?	W jaki sposób będziecie honorować wkład innych?	
Potencjalni partnerzy	Kto mógłby być championem / promotorem Waszego programu?	Co możecie uczynić sami?	Do czego potrzebujecie innych?	

Świeć przykładem

(rozważcie odpowiedzi na wszystkie pytania)

Uwagi

Jak zapewnicie?	Dobrą komunikację	Postępowanie prezentujące wzory do naśladowania	Przejrzyste podejmowanie decyzji i rozwiązywanie problemów	Inwestycję w Wasze relacje
-----------------	-------------------	---	--	----------------------------

LISTA MATERIAŁÓW I DALsze ŹRÓDŁA

Burkett, I., An introduction to co-design. Sydney, Australia: UNSW, Centre for Social Impact, 2012.

Ellis, B. H., & Abdi, S., Building community resilience to violent extremism through genuine partnerships. *American Psychologist*, Vol. 72, Iss. 3, 2017, 289–300.

Extremely Together, Countering violent extremism: A guide for young people by young people. Geneva, Switzerland: Kofi Annan Foundation, 2017.

Ghahremani, D. G., Oh, E. Y., Dean, A. C., Mouzakis, K., Wilson, K. D., & London, E. D., Effects of the youth empowerment seminar on impulsive behavior in adolescents. *Journal of Adolescent Health*, Vol. 53, Iss. 1, 2013, 139–141.

Hart, R. A., Children's participation: The theory and practice of involving young citizens in community development and environmental care. London: Earthscan, 1997.

Institute for Strategic Dialogue, Youth Civil Activism Network (YouthCAN), n.d. <https://www.isdglobal.org/programmes/grassroots-networks/youth-civil-activism-network-youthcan-2/>

Johns, A., Grossman, M., & McDonald, K., "More than a Game": The impact of sport-based youth mentoring schemes on developing resilience toward violent extremism. *Social Inclusion*, Vol. 2, Iss. 2, 2014, 57–70.

Keijzer, F., & Woltman, P., Youth participation in the city of Leicester, Ex Post Paper (p. 11). Leicester, UK: Radicalisation Awareness Network, 2018.

Lenos, S., & Keltjens, M., RAN EDU's Guide on training programmes: 'Effective and confident teachers and other school staff'. Helsinki, Sweden: Radicalisation Awareness Network, 2017.

Radicalisation Awareness Network, RAN YOUNG - Young people's views on the work of frontline practitioners and policies, Issue Paper (p. 10). Madrid, Spain: Radicalisation Awareness Network, 2017.

Ritzmann, A. Involving young people in counter and alternative narratives – why involve peers?, Ex Post Paper (p. 10). Madrid, Spain: Radicalisation Awareness Network, 2018.

Ritzmann, A., & Meines, M., RAN Guidelines for effective alternative and counter-narrative campaigns (GAMMA+), Issue Paper, Radicalisation Awareness Network, 2017.

Shire, D., RAN YOUNG: Holding difficult conversations, Ex Post Paper (p. 9). Stockholm, Sweden: Radicalisation Awareness Network, 2018.

USAID, Promising practices in engaging youth in peace and security and P/CVE, March 2017.

van de Scheur, E., RAN YOUNG Issue Paper – Policy recommendations (p. 13). Radicalisation Awareness Network, 2018.

Woltman, P., & Gssime, Y., Empowering young people to successfully participate in PCVE, RAN Young Ex Post Paper. Nice, France: Radicalisation Awareness Network, 2018.

Radicalisation Awareness Network

